



Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

Activiteitenverslag
**VAN DE HOGE RAAD
VOOR VRIJWILLIGERS**
2021

Voorwoord

Cher lecteur,

Beste lezer,

Het jaar 2021 frustreerde veel vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties: strikte maatregelen, gehele of gedeeltelijke lockdowns die een impact hadden op het enthousiasme van mensen om te vrijwilligen. Er was een forse terugval van het aantal activiteiten, mensen programmeerden activiteiten maar moesten die dan weer afblazen. Vroegen zich meer dan eens af of ze de handdoek niet beter in de ring zouden werpen.

Dat belette de Hoge Raad voor Vrijwilligers niet, om ondersteuning te bieden, de regelgeving op te volgen, adviezen te verstrekken. De HRV heeft in 2021 8 adviezen neergelegd, waarvan 7 aan de Voogdijminister voor het Vrijwilligerswerk, Minister voor Sociale Zaken, Minister Vandenbroucke.

Minister Vandenbroucke, sta ons toe ons tot u, en de voltallige Federale Regering te richten. Het gevoerde beleid, onder het mom van 'crisismanagement' ten overstaan van vrijwilligers verzwakte het vertrouwen, van zowel de HRV als adviesraad, als van zoveel organisaties en vrijwilligers die met lede ogen toekeken hoe de ene uitzondering op de andere in de Vrijwilligerswet sloop.

Regelgeving die inconsequent is, die voor verwarring en onzekerheid in het werkveld zorgt. Die vrijwilligers reduceert tot goedkope arbeidskrachten, hen inzet in settings die vrij moeten blijven van inzet van vrijwilligers, de commerciële instellingen.

We hebben in 5 adviezen gewaarschuwd, negatief geoordeeld. Vijf negatieve adviezen is erg veel voor een werkdomein dat gekenmerkt wordt door sectoren die doorgaans verder gaan, vooruit kijken, bereid zijn tot samenwerking. We hadden geen keuze.

Het is erg jammer dat er op geen enkel moment moeite gedaan werd naar onze grieven te luisteren, laat staan er een goed onderbouwde reactie op te geven. We moesten vaststellen dat de Vrijwilligerswet verworpen is tot een vodge papier.

De Hoge Raad voor Vrijwilligers is samengesteld uit verschillende sectoren. De leden zijn geëngageerd, halen er geen plezier uit negatieve commentaren aan de lopende band te produceren zoals in 2021. Is de HRV nog waardevol in jullie ogen?

Het kan toch niet de bedoeling zijn een loopje te nemen met weloverwogen advies van een formeel opgericht federaal adviesorgaan? Vrijwilligerswerk verdient beter. Het bestaat uit engagement van mensen die goed willen doen, die bereid zijn, zonder bezoldiging, tijd en energie te investeren in het helpen van anderen, die aan de samenleving willen bouwen.

Het concept vrijwilligerswerk, dat blijkt zeker uit de afgelopen periode, staat er als een ferm huis. Het lijkt echter of het federale en regionale beleid de vrijwilligerswet niet kent. Een vorm van mededogen voor al die vrijwilligers die noodgedwongen aan de zijlijn stonden toe te kijken, zagen we niet. Waardering voor de zogenaamde covid (en vaccinatie) vrijwilligers wel, maar was dat wel gemeend?

Was dat omdat ze vrijwilligerswerk deden, of een nood lenigden? Een tekort aan arbeidskrachten moesten oplossen?

Het signaal dat gegeven werd én wordt is fout. De HRV is bereid een infosessie te organiseren om de basisprincipes van de Vrijwilligerswet toe te lichten. Want, vergis u niet: mensen kunnen elke dag van het jaar vrijwilligen, in tegenstelling tot wat u beweert. Elke dag van de week, het weekend, zonder beperking. De enige limiet is de energie, de goesting.

Beleidsmatig wordt dit gereduceerd tot het afmeten van engagement aan hoeveel kostenvergoeding men zou kunnen krijgen. Vrijwilligers zitten zo niet in elkaar.

Ik weet dat u tegenwerpt dat , laat ons het even uitleggen, we werkten onder bijzondere omstandigheden en we geen keuze hadden. Die keuze was er wel. Werk een regeling uit voor mensen die willen bijverdienen, breid de regeling voor het zgn. verenigingswerk tijdelijk uit.

Dat vergt wellicht wat meer werk, maar het zou het respect voor het vrijwilligerswerk wel authentiek maken.

Eva Hambach, Ondervoorzitster

Inhoudstafel

Voorwoord

1. De Hoge Raad voor Vrijwilligers

- A. De werking
- B. De algemene vergaderingen
- C. Het Bureau

2. De adviezen van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in 2021

- 2.1. Advies verhoging jaarlijks kostenplafond vrijwilligers vaccinatiecentra – eerste advies
- 2.2. Advies van betreffende het vrijwilligerswerk georganiseerd door commerciële instellingen
- 2.3. Advies op het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers
- 2.4. Advies over de vrijwilligers in de vaccinatiecentra– vraag van parlementslid Nahima Lanjri
- 2.5. Advies met betrekking tot de eventuele uitbreiding van de wet van 24 december 2020 betreffende het verenigingswerk naar mogelijk nieuwe categorieën
- 2.6. Advies verhoging jaarlijks kostenplafond vrijwilligers vaccinatiecentra – tweede advies
- 2.7. Advies registratie vrijwilligers
- 2.8. Advies vrijwilligerswerk en nachtoppas

3. Bijlagen

- Bijlage 1: De wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers
- Bijlage 2: Het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers
- Bijlage 3: De recente wetgevende teksten met betrekking tot het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers
- Bijlage 4: Samenstelling van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in 2021

1. De Hoge Raad voor Vrijwilligers

A. Werking

Adviesraad, opgericht bij koninklijk besluit van 2 oktober 2002 bij het Ministerie van Sociale Zaken – het huidige FOD Sociale Zekerheid. De HRV is een organisatie van raadpleging en overleg waarbij vrijwilligers en overheid met elkaar in contact komen. Dit garandeert een permanente aandacht voor de specifieke problemen van de vrijwilligers en dit op talrijke gebieden: aansprakelijkheidsrecht, de sociale zekerheid, de fiscaliteit, het arbeidsrecht.

De Raad heeft de volgende taken:

- 1° het verzamelen, systematiseren en analyseren van informatie met betrekking tot vrijwilligers en vrijwilligerswerk;
- 2° het onderzoeken van de specifieke problemen waarmee vrijwilligers en het vrijwilligerswerk kunnen geconfronteerd worden;
- 3° op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde Ministers adviezen geven of voorstellen doen met betrekking tot vrijwilligers en vrijwilligerswerk.

De Hoge Raad is samengesteld uit 21 effectieve leden – 10 Franstaligen, 10 Nederlandstaligen en 1 Duitstalige – en van vervangende leden, benoemd door de Koning voor vier jaar. Daarnaast zijn 4 deskundigen benoemd wegens hun wetenschappelijke expertise inzake vrijwilligerswerk.

Afgezien van de 4 deskundigen zijn de leden overkoepelende organisaties die de sector van het vrijwilligerswerk vertegenwoordigen.

De diversiteit van het vrijwilligerswerk wordt weerspiegeld in de Hoge Raad. Om die reden werd het maatschappelijk veld ruwweg ingedeeld in 10 grote sectoren. Elk van deze sectoren wordt vertegenwoordigd in de Raad:

1. Vorming en onderwijs
2. Jeugd en ouderen
3. Gezondheidszorg
4. Maatschappelijk en justitieel welzijnswerk
5. Sport
6. Cultuur (kunsten, kunstpatrimonium, wetenschappen) en vrije tijd
7. Humanitaire actie en internationale solidariteit
8. Religie, levensbeschouwelijke stekkingen, politiek
9. Leefmilieu, natuur, dierenwelzijn, ecologie,...
10. Familie en andere

Alle informatie over de Raad, zijn vroegere adviezen en de wetgeving met betrekking tot het vrijwilligerswerk zijn beschikbaar op de site van de HRV (www.hogeraadvrijwilligers.belgium.be/nl).

B. De algemene vergaderingen

In 2021 werden er twee algemene vergaderingen gehouden op 19 mei (digitaal) en 19 oktober (fysiek).

C. Bureau

Het Bureau vergaderde op 16 maart (digitaal) en 7 september (fysiek). Het bestaat uit de volgende leden:

- Hannes RENGLÉ
- Lien BERTON
- Eva HAMBACH
- Joris FAKROUNE
- Bernard HUBIEN
- Thomas PÖTGEN
- Emmeline ORBAN

Er vond ook een vergadering van de werkgroep “Arbeidsrecht” plaats op 21 september onder leiding van Emmeline ORBAN.

2. De adviezen van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in 2021

Ondanks de moeilijkheden om fysiek bijeen te komen omwille van de gezondheidscrisis, heeft de Raad gevolg gegeven aan de vele verzoeken die hij had ontvangen en in 2021 acht adviezen uitgebracht.

In deze adviezen heeft de Raad herhaaldelijk verklaard gekant te zijn tegen een verhoging van de maxima voor de kostenvergoedingen voor vrijwilligers, zelfs in het kader van de uitzonderlijke maatregelen die zijn genomen om het hoofd te bieden aan de pandemie (met name in de vaccinatiecentra). De Raad is van oordeel dat deze maatregelen niet nodig waren gezien het aantal beschikbare vrijwilligers en het feit dat zij een gevaarlijk precedent vormen, gezien het risico van concurrentie met de werkgelegenheid in de gezondheidssector en discriminatie ten opzichte van vrijwilligers en organisaties in andere sectoren.

De Raad zet zich in voor het belangeloos vrijwilligerswerk als teken van de inzet van vrijwilligers en als een manier om vrijwilligerswerk te laten organiseren door elk type organisatie, ongeacht haar middelen.

De Raad heeft ook bezwaar gemaakt tegen het inzetten van vrijwilligers door commerciële organisaties (rusthuizen), hetgeen een inbreuk vormt op het essentiële beginsel dat vrijwilligerswerk alleen door non-profitorganisaties kan worden georganiseerd.

In antwoord op een parlementaire vraag verklaarde de Raad geen voorstander te zijn van een systematische registratie van vrijwilligers, zowel om hun privacy te eerbiedigen als om te voorkomen dat voor organisaties een extra administratieve last wordt gecreëerd.

Tenslotte was de Raad, toen hem werd gevraagd naar de mogelijke uitbreiding van het verenigingswerk, van oordeel dat dit statuut niet onder zijn bevoegdheid valt, en adviseerde hij de Minister van Sociale Zaken om via de paritaire comités overleg te plegen met de betrokken sectoren.

2.1. Advies verhoging jaarlijks kostenplafond vrijwilligers vaccinatiecentra – eerste advies

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-vaccinatiecentra-februari.pdf>

2.2. Advies betreffende het vrijwilligerswerk georganiseerd door commerciële instellingen

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-commerciele-instellingen.pdf>

2.3. Advies op het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-jaarplafond.pdf>

2.4. Advies over vrijwilligers in vaccinatiecentra– vraag van parlementslid Nahima Lanjri

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-vaccinatie.pdf>

2.5. Advies over de eventuele uitbreiding van de wet van 24 december 2020 betreffende het verenigingswerk naar mogelijk nieuwe categorieën

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-verenigingswerk.pdf>

2.6. Advies verhoging jaarlijks kostenplafond vrijwilligers vaccinatiecentra tweede advies

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-vaccinatiecentra-juni.pdf>

2.7. Advies registratie Vrijwilligers

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-registratie-vrijwilligers.pdf>

2.8. Advies vrijwilligerswerk en nachtoppas

De tekst van dit advies vindt U op de volgende link:

<https://hogeraadvrijwilligers.belgium.be/docs/advies-2021-oppasdiensten-jeugdhulp-opgroeien.pdf>

3. Bijlagen

Bijlage 1: de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2005/07/03/2005022674/justel>

Bijlage 2: het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2018/12/20/2018040765/justel>

Bijlage 3: de recente wetgevende teksten met betrekking tot het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers

- Wet van 2 april 2021 houdende tijdelijke ondersteuningsmaatregelen ten gevolge van de COVID-19-pandemie, Titel 6

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2021/04/02/2021020750/justel>

- Het koninklijk besluit van 2 april 2021 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2021/04/02/2021201711/justel>

- Het koninklijk besluit van 28 april 2021 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2021/04/28/2021202205/justel>

- Wet van 18 juli 2021 houdende tijdelijke ondersteunings- maatregelen ten gevolge van de COVID-19-pandemie, Titel 5, Hoofdstuk 1

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2021/07/18/2021021520/justel>

- Het koninklijk besluit van 24 juli 2021 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2018 tot verhoging van het jaarlijks kostenplafond, zoals bepaald in artikel 10, eerste lid van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers, voor bepaalde categorieën van vrijwilligers

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2021/07/24/2021203714/justel>

Bijlage 4: De Samenstelling van de Hoge Raad voor Vrijwilligers

Effectieve franstalige leden

- › Inter-Environnement Bruxelles (Marie-Anne SWARTENBROEKX)
- › L'Union Francophone des Associations de Parents de l'Enseignement Catholique (Bernard HUBIEN)
- › La Ligue des familles (Vanessa HEYVAERT)
- › L'Alliance Nationale des Mutualités Chrétiennes (Géraldine MAQUET)
- › L'Association des Centres culturels de la Communauté française de Belgique (Tatiana HAERLINGEN)
- › La Croix-Rouge de Belgique Com Francophone (Isabelle BROUWERS)
- › L'Association Interfédérale du Sport Francophone (Sylvie RONSSE)
- › Le Conseil de la Jeunesse Catholique (Joris FAKROUNE)
- › La Fédération Multisports Adaptés (Christophe DERMAMAIX)
- › Caritas (Emmeline ORBAN)

Plaatsvervangende franstalige leden

- › Relie-F (Mathilde SERRUYS)
- › Les Scouts (Carole MASSONNET)
- › L' Association interrégionale de Guidance et de la Santé (Eric LIAGRE)
- › Unessa (Benoît HALLET)

Effectieve nederlandstalige leden

- › Katholiek Onderwijs Vlaanderen (Els GOEMINNE)
- › De Ambrassade (Lisa FRANKEN)
- › Natuurpunt (Pieter BECUWE)
- › Vlaamse Ouderenraad (Myriam VAN DEN ABBEELE)
- › 11.11.11 (Simon VERREETH)
- › Vlaams Welzijnsverbond (Aagje FREDERICKX)
- › Rode Kruis Vlaanderen (Carmen MATHIJSSSEN)
- › Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk (Eva HAMBACH)
- › Federatie sociaal-cultureel werk (Hannes RENGLÉ)
- › Vlaamse Sportfederatie (Lien BERTON)

Plaatsvervangend nederlandstalig lid

- › Gezinsbond (Gert VANDERHEYDEN)
- › Beweging.net (Sandra ROSVELDS)
- › Nationaal Verbond Socialistische Mutualiteiten (Sarah VAN DEN BOGAERT)
- › Federatie van Sociale Ondernemingen (Ingrid DE KELVER)

Effectief duitstalig lid

- › Eupener Sportbundes ESB (Thomas PÖTGEN)

Plaatsvervangend duitstalig lid

- › Muzikverband Födekam (Brigitte CLOOT)

Deskundigen

- › Philippe ANDRIANNE
- › Michel DAVAGLE
- › Lesley HUSTINX
- › Dominique VERTÉ

Verantwoordelijke Uitgever
Christian Dekeyser

Online: D 2022/10.770/24

© 2022 HOGE RAAD VOOR VRIJWILLIGERS

Administratief Centrum Kruiduin
Finance Tower
Kruiduinlaan 50, bus 125
1000 Brussel

Tel.: 02 528 64 68
Fax.: 02 528 69 77

E-mail: christian.dekeyser@minsoc.fed.be
Website: www.hogeraadvrijwilligers.belgium.be